

© LUC VAN DIJCK

PRÉ-SALÉVLEES VAN HET SAEFTINGHERHOF

Geert Meersschaert en Kris Van Royen houden rundvee van het Belgisch witblauw ras. Hun koeien grazen in de zomermaanden van het zilte gras in het Verdronken Land van Saeftinghe. Daardoor krijgt het vlees een unieke pré-salésmaak. Het Saeftingherhof in Prosperpolder valt midden in de realisatie van het natuurpark 'Grenspark Groot-Saeftinghe'. Aan de andere kant wil het koppel graag inspelen op de nieuwe toekomst en de aantrekkende recreatie in dit natuurgebied. – *Luc Van Dijck*

Geert Meersschaert (55) werkte een achttal jaar als vertegenwoordiger in de veevoeding. Bij zijn vele bedrijfsbezoeken heeft hij veel geleerd over de veehouderij. Zijn ouders hadden in Sint-Gillis-Waas een zeugenhouderij. Zijn echtgenote Kris Van Royen komt van een akkerbouwbedrijf in Prosperpolder en studeerde voor tuin- en landschapsarchitecte. Op een dag kreeg Geert van een klant een kalf. Fier kwam hij met dat kalf 'Justin' in zijn Opel Kadett het erf opgereden. Het dier vond een plaats in een stal van zijn nonkel. Je raadt het al. Nog geen jaar later zaten alle beschikbare stallen vol witblauwe kalveren, de stal van zijn nonkel, de stal van zijn ouders en de stal van zijn schoonouders. Van de kalveren naar de fokkerij was maar een kleine stap. Maar op den duur was het niet meer te doen om 's nachts op te staan en rond te rijden langs drie bedrijven om de kalvingen op te volgen. Verhuizen naar een boerderij was de enige optie. In 1991 kocht het echtpaar een varkensbedrijf in Prosperdorp. Zij bouwden dit bedrijf uit tot 270 zeugen met afmesting van de biggen. De oude schuur

werd verbouwd tot rundveestel en er kwam nog een tweede rundveestel bij. In 2016 zijn Geert en Kris gestopt met zeugen houden. Ze houden nu nog enkel vleesvarkens onder contract. Prosperdorp ligt pal op de grens België-Nederland. Het grenst aan het Verdronken Land van Saeftinghe. Dat is een 3580 ha groot natuurgebied gelegen op

de grens van Nederland en België. Deze delta van slikken en schorren wordt dooraderd door enkele grote en vele kleine geulen. Het Verdronken Land van Saeftinghe vormt het grootste brakwaterschor van Europa. Het verschil tussen hoog- en laagwater bedraagt hier iets minder dan 5 meter. Bij vloed lopen de vele geulen snel vol. Bij springtij kan het

© LUC VAN DIJCK

SAEFTINGHERHOF

Geert en Kris Meersschaert-Van Royen
Gemeente: Prosperdorp
Specialisatie: rundveebedrijf met 270 runderen en vleesvarkens, specialiteit: pré-salé rundvlees

“In het Verdronken Land van Saeftinghe hebben onze koeien enkele zomers de tijd van hun leven.”

verschil tussen eb en vloed oplopen tot ruim 7 meter. Dan komt een groot deel van het gebied onder water te staan.

Rundvee vandaag

Geert is ondertussen een volbloed witblauwfokker. De rundveestapel bestaat uit 270 stuks stamboekvee. Er zijn 95 kalvingen per jaar. Alle vaarzen en eerstekalfskoeien worden kunstmatig geïnsemineerd. Maximaal tweemaal; daarna gaan ze bij de stier. In de winter, worden de tweedekalfskoeien ook geïnsemineerd. Worden ze na twee inseminaties niet drachtig, dan gaan ze ook bij de stier. In de zomer lopen de koeien in het natuurgebied in het gezelschap van twee stieren. Geert koopt regelmatig embryo's

Een goede dikbil wordt fijn geboren.

om nieuw bloed in de veestapel te brengen. De embryo's worden ingeplant in Holsteinvaarzen. Die worden een viertal maanden gemolken, waarna een nieuw embryo wordt ingeplant. "Ik zie graag een goed rund. Ik fok vooral naar sterke koeien met voldoende kilo's en voldoende hoogte. Ik gebruik stieren met karakter, genre Dartagnan of Attribut. Ik zoek een balans tussen deze drie parameters: vleeskwiteit, kracht en gewicht. Sterke vleesdieren zijn de droom van elke fokker. Ik moet geen kasplantjes. Toch moeten de koeien niet te zwaar worden. 500 kg geslacht is ideaal. Lichtere koeien zijn in het algemeen iets fijner van vlees en de vleesstukken van deze koeien passen beter in onze vleespakketten." De stieren gaan weg via de veehandelaar als ze 18-20 maanden oud zijn en een slachtgewicht tussen 460 en 500 kg hebben. "Een beetje als rosé vlees met lichtere kleur. Er is overigens minder vraag naar stieren van 24 maanden."

Groei en rantsoen

De eerste 3 maanden krijgen de kalveren 's morgens volle koemelk en 's avonds melk op basis van melkpoeder met een beetje kalvervlokken, maïs en voordroog. De vaarzen en stieren worden gescheiden op 8 maanden, waarna voor de stieren de afmesting reeds begint. Ze krijgen veel en goed eten met daarbij 1 kg krachtvoer (20% eiwit) per 100 kg levend lichaamsgewicht. Ze krijgen extra aardappelen en

een kilo of drie voordroog. "Op 18 maanden moeten ze weg zijn. Hoe sneller, hoe beter. Vanaf 18 maanden gaat de voederconversie achteruit en vermindert de waarde van het vlees." De beste stieren met goede benen, 100% correct, blijven op het bedrijf of worden verkocht als dekstier.

Het traject van de vaarzen varieert naar gelang het seizoen. In de winter, op stal, krijgen ze voordroog, maïs en 2 kg krachtvoer (27% eiwit). Ze worden geïnsemineerd tussen 15 en 18 maanden om te kalven rond 27 maanden. In de zomer lopen ze vanaf 15 maanden buiten rond het bedrijf met een os als zoekstier bij de kudde. Ze worden gedekt met KI. Ook de eerstekalfskoeien lopen rond het bedrijf. Ze worden bijgevoerd met maïs

en 1 kg krachtvoer (20% eiwit). Het bedrijf heeft 15 ha gras voor beweiding en nog 15 ha die gemaaid worden, naast goed 15 ha maïs.

Eerstekalfskoeien die nog moeten groeien halen niet genoeg energie uit het schorregras om te groeien. Koeien in tweede dracht kunnen in de zomer naar het natuurgebied. Daar bestaat het rantsoen enkel uit natuurgas. Ze mogen niet bijgevoerd worden. Op stal krijgen de koeien maïs, natte pulp en voordroog plus 1 kg eiwitkern (30% eiwit).

Verdronken Land van Saeftinghe

Al sedert meer dan 10 jaar laat Geert in de zomermaanden zijn koeien grazen in het Verdronken Land van Saeftinghe, in afspraak met de Stichting Zeeuws Land-

1 De koeien lopen van 1 mei tot 1 november in het schor. Ze verblijven hier minimum 3 maanden. Ze worden niet bijgevoerd. Het zilte gras vormt voor enkele maanden het enige rantsoen. 2 Bij vloed lopen de beken en geulen in het Verdronken Land van Saeftinghe snel vol.

schap die het gebied beheert. Door dit land te begrazen houden de koeien de verruiging tegen; ze vreten beetje bij beetje het riet weg. De koeien worden niet bijgevoerd. Het zilte gras vormt voor enkele maanden het enige rantsoen. Door het eten van deze zilte begroeiing krijgt het vlees zijn unieke, fijne, zilte pré-salésmaak. Nog een weetje: in vroegere tijden graasden hier schapen onder de hoede van een herder. De oude schaapskooi is nu een verblijf voor natuurjongens. Een kudde schapen zonder herder zou hier niet overleven want een schaap kan niet zwemmen, terwijl koeien goede zwemmers zijn.

Geert had met zijn pré-salévlees een heel bijzonder product, maar hij deed daar commercieel niets mee. Het is hem maar beginnen dagen na een reis met het jaarmarktcomité naar de baai van de Somme. De brede delta van de Somme is zowat vergelijkbaar met het Verdrongen Land van Saeftinghe. De lammeren en runderen die daar in het gebied grazen worden als pré-salé gecommercialiseerd en hebben zelfs een gecontroleerde herkomstbenaming (*appellation d'origine contrôlée*). De streekgids hield de bezoekers voor dat dit gebied uniek was in Europa. Maar Geert wist wel beter. Zijn koeien graasden in vrijwel identieke omstandigheden. Daar moest hij toch iets mee doen. Eens thuis broedde hij samen met Kris een concept uit om ook zijn waardevol pré-salérundvlees via rechtstreekse verkoop aan de man te brengen. Het Saeftingher pré-salévlees was een feit! "Mensen zijn op zoek naar een speciaal stukje vlees", vertelt Kris. "Vlees met een verhaal. De markt was er. De maatschappij was er klaar voor. De korte keten, recht van bij de boer. Dat is de nieuwe trend. Klanten zijn verzot op ons vlees. Het is donker van kleur en heeft een typische smaak. Het is zeer herkenbaar."

Hard labeur

In een gebied van 270 ha lopen een honderdtal koeien met twee stieren. Vooral 's nachts trekken ze door het schorregebied. Overdag keren ze terug naar een hoger gelegen en veilig plateau van 20 ha. Dat is het hoogste plateau van Zeeland. Daar kunnen ze in alle rust liggen en slapen. En belangrijk, ze hebben er ook leidingwater ter beschikking. Er is een vanghekken om de koeien te vangen en te selecteren. Koeien die moeten kalven komen naar huis. Denk nu niet dat Geert geen werk heeft aan zijn koeien in het Verdrongen Land

van Saeftinghe. Twee keer per dag rijdt hij naar het gebied om zijn dieren te controleren. "Soms heb ik mijn verrekij-

ker nodig om de kudde te vinden. Het leven in het schor is niet zonder gevaren. Bij vloed komt het water heel snel op. De

1 Natuur, haven en industrie en recreatie, je vindt het hier allemaal op een zakdoek. Maar de landbouw komt in de verdrinking. 2 Geert en Kris Meersschaert-Van Royen zijn een nieuwe weg ingeslagen met de commercialisering van het typisch pré-salevlees en met hun initiatieven in het kader van landbouwverbreiding. 3 Eind dit jaar starten de werken voor het Hedwige-Prosperproject met de inrichting van het nieuwe getijdengebied. 4 Deze zeer goede stier is 17 maanden en klaar voor dekdienst.

koeien die zich vaak verplaatsen via de diepe geulen moeten zich reppen of zwemmen om tijdig uit de geulen te klauteren en het hoger gelegen land te bereiken. Iedere dag tel ik mijn dieren om te zien of er niet ergens een koe achtergebleven is of ergens bleef vastzitten. Dat gebeurt af en toe. Ik weet wel waar de gevaarlijke geulen zitten. Toch duurt het soms twee dagen vooraleer ik die koe gevonden heb. Ze moet dan uitgegraven worden met mankracht, want je kan niet met machines in het schor. Het gebied is enkel te voet toegankelijk. Komt het water te hoog wanneer een dier vastzit, dan zal het dier verdrinken. Zo ben ik wel al een paar koeien verloren. Het moeten sterke koeien zijn met een zacht karakter om door het schor te trekken. Hier kan je enkel werken met witblauwe runderen. Deze voelen zich hier goed op hun gemak. Franse rassen worden schuw, ze zijn minder hanteerbaar en verwilderen. De koeien lopen van 1 mei tot 1 november in het schor. Ze verblijven hier minimum drie maanden. Daarna wordt er nog twee maanden vlees aan de spieren gezet. Met een beetje mais, gras, gemalen polderaardappelen (dat is het geheim, volgens Geert) en 10 kg allmash. Hier lopen koeien van 3 tot 5 jaar. De vijfjarigen en de drie- en vierjarigen die niet drachtig zijn, worden 'pré-salé' vanaf het najaar. Alle vrouwelijke dieren gaan via eigen verkoop weg. De verkoop start half september en duurt tot eind maart. Om de 14 dagen wordt er een koe geslacht. Omdat de typische pré-salésmaak beetje bij beetje vermindert met het stalrantsoen, stopt de verkoop van eind maart tot half september.

Zonder stress

"Net over de grens vonden we een vakman die nog zelf dieren slacht. In Nederland mag dat nog", vertelt Kris. "Met een uitvoercertificaat van het FAVV brengen we het dier maandag naar de slager. De koe heeft bijna een dag de tijd om te bekomen van het vervoer en tot rust te komen. Alle stress is dan weg. Het dier wordt op dinsdag levend gekeurd in Nederland en daarna geslacht. Van dinsdag tot vrijdag blijft het karkas versterven. Vrijdagochtend wordt het dier versneden en ingepakt. We zijn dan met vijf man bezig. We verpakken alles vacuüm in porties per één of twee personen. Vrijdagavond maken we de pakketten van 10 tot 12 kg. We hebben een eigen doos ontworpen die perfect in de diepvriezer past. Alles gaat in de koeling en

zaterdagvoormiddag komen de klanten hun bestelling ophalen. Een paar koeien gaan weg via twee plaatselijke topslagers. We verkopen ook online via het project 'Deel Een Koe'. Ieder jaar in mei organiseren wij onze Saeftingherdag, een verwendag voor onze klanten. We organiseren dan op de dijk een gezellige barbecue met proevertjes."

Toekomst boerderij

Het pré-salérund van het Saeftingher Hof is een succesverhaal. Maar er hangen donkere wolken boven het bedrijf. In het kader van het Hedwige-Prosperproject worden de Hedwigepolder en het noordelijk deel van de Prosperpolder ontpolderd. Het dossier kent een lange geschiedenis, maar nu is het besluit genomen. Dit najaar beginnen de werken om de dijken te verleggen. Dit seizoen werden er op de vruchtbare poldergronden voor de laatste keer gewassen geteeld. "Ons dorp Prosperdorp en ons bedrijf liggen net buiten het projectgebied. Maar ons bedrijf wordt ingesloten: de dijken komen langs 3 zijden tot op 100 meter van ons bedrijf te liggen. De Schelde zal bijna tot aan onze achterdeur komen. In Hedwigepolder alleen al verlies ik 16 ha. Mestafzet wordt een probleem. Voor compenserende maatregelen vallen we door de

mazen van het net. Misschien biedt een nieuw GRUP de mogelijkheid tot bedrijfsverplaatsing."

Toch blijven Geert en Kris niet bij de pakken zitten. "We willen van de nood een deugd maken. In het kader van het natuurpark 'Grenspark Groot-Saeftinghe' worden heel wat recreatieve en toeristische initiatieven genomen. Daar willen wij mee in participeren. Daarom zijn we sedert vorig jaar ook gestart met boerderijbezoeken. Mensen zijn daarin geïnteresseerd. Ik vind het fijn om mensen te ontvangen en te vertellen over landbouw, over ons bedrijf en het Verdrongen Land van Saeftinghe. We maken een wandeling in het gebied. Ondertussen maak ik reclame voor ons Saeftingherrund. Bezoekers krijgen een proevertje en een Prosperbier. Ik heb me aangemeld als 'gastvrouw' voor dit gebied. We gaan een programma samenstellen voor scholen en groepen die logeren in het op een boogscheut gelegen jeugdcentrum. Er zijn heel wat mogelijkheden."

Maar de toekomst op lange termijn oogt niet aantrekkelijk. "Voor een landbouwer is zijn bedrijf een investering voor later. Maar wat is een bedrijf nog waard zonder grond? Wie wil een bedrijf kopen aan de rand van natuurgebied? En tegen welke prijs?", vragen Geert en Kris zich af. ■

In het Verdrongen Land van Saeftinghe eten de koeien van het Saeftingherhof gedurende enkele maanden enkel zilt gras. Daardoor krijgt hun vlees een specifieke lichtzoute smaak. Geert en Kris werkten een concept uit om dit pré-salérundvlees via rechtstreekse verkoop aan de man te brengen. "De consument krijgt een uniek stukje rundvlees op zijn bord, mooi donker van kleur en met een typische smaak."